

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИЗ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОГО ДУХУ (БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)

Збірник тез доповідей
VI Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів,
аспірантів та ад'юнктів
23-24 листопада 2023 року

Львів 2023

«Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)»: збірник тез доповідей VI Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 23-24 листопада 2023 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2023. 446 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Василь КАРАБИН, доктор технічних наук, професор

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук

Лідія ВЕРБИЦЬКА, завідувач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації, кандидат філологічних наук

Тетяна БОТВИН, доктор філософії, доцент

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук

Тетяна КОНІВЦЬКА, кандидат педагогічних наук

Тетяна ПУНДИК, викладач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації

Оксана ПИЛИПЕЦЬ, викладач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації

Надія САЛАМІН, викладач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації

Збірник укладено за тезами доповідей VI Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)» 23-24 листопада 2023 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій

Секція 1. Мова як інструмент гібридної війни.

Секція 2. Українська культурно-національна складова світової цивілізації. Культура і війна.

Секція 3. Етичне й естетичне в культурі. Релігія як сфера культури. Інформаційно-комунікаційні технології як новітня форма існування культури.

Секція 4. Соціокультурний вимір науки. Соціально-психологічні

чинники культуротворення.

Секція 5. Національні мови і культури в їх специфіці та взаємодії.
Гендерна чутливість у культурі.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

©ЛДУ БЖД, 2023

ареалів населених місць, обмеження господарської діяльності на території історичних ареалів населених місць,,

5. Закон України від 17 лютого 2011 року № 3038 "Про регулювання містобудівної діяльності"

УДК 374.7:069

ЗБЕРЕЖЕННЯ МУЗЕЙНОЇ СПАДЩИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Марта Б'ЯЛИК, Надія ФЕДИШИН

*Науковий керівник – Ольга МАРТИН, кандидат економічних наук,
доцент*

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Музеї сьогодні є скарбницею культурної спадщини і культурного потенціалу нації, що є відображенням минулого її розвитку і важливим ресурсом майбутнього розвитку. Тому сьогодні таким актуальним є питання збереження культурної спадщини.

До повномасштабного вторгнення у музеях тимчасово окупованих областей зберігалось 917241 музейних предметів державної частини Музейного фонду України та 390546 музейних предметів науково-допоміжного фонду, з них у Донецькій області – 445100 музейних предметів державної частини Музейного фонду України та 151963 музейні предмети науково-допоміжного фонду; у Луганській області – 472141 музейний предмет державної частини Музейного фонду України та 238583 музейних предмети науково-допоміжного фонду [1, с. 33-34].

Сьогодні орда, яка увірвалася 24 лютого 2022 року зі зброєю до нашої країни, нищить усе на своєму шляху. Страждають школи, лікарні, пам'ятки та архітектурні шедеври. Українські музеї зазнають

обстрілів, їх розграбовують. Безцінні експонати вивозяться ворогом як трофеї, трощаться російськими солдатами та горять у вогні. Те, що можна було побачити в період Другої світової, повторилося знову. Вороги вбивають не лише українців, а й наше культурне та історичне надбання, вони хочуть стерти Україну та будь-які прояви української ідентичності з лиця землі.

Ще навесні 2021 року Міністерство культури сформувало перелік музейних об'єктів, що підлягають першочерговій евакуації у випадку війни, проте музеї не були поінформовані, що робити, коли почнеться війна. Разом з тим, деякі музеї заздалегідь самостійно вивезли найцінніші колекції в більш безпечні західні області. Так зробили музейні установи Одеси, Маріупольський художній музей вивіз роботи Куїнджі, евакуацію фондів почали музеї Вінниці, Житомира, Сум, Чернігова, Дніпра, Києва [2].

Існують яскраві взірцеві приклади порятунку музейної спадщини в різних регіонах України. В рік, коли ми б мали святкувати 300 років із дня народження Григорія Сковороди, у Харківській області в ніч проти 7 травня вороги під час обстрілу знищили Національний літературно-меморіальний музей Григорія Сковороди. Пожежу вдалося загасити лише о 8 ранку, вигоріло 280 кв. метрів. На щастя, частину експонатів вивезли до обстрілу. Окупанти можуть знищити музей, де в останні роки життя творив Григорій Сковорода, і де був похований. Але вони не знищать пам'яті та наших цінностей.

Історико-краєзнавчий музей у селі Іванків Київської області постраждав на третій день війни. Дерев'яна будівля миттєво спалахнула після того, як у неї влучили чотири ракети. Пожежники не змогли виїхати на виклик через вуличні бої. Серед іншого раніше в ньому зберігалася колекція картин видатної української художниці Марії Примаченко, але частину з них вдалося врятувати. Під час пожежі музейний сторож Анатолій побіг до будівлі, виламав вікно та грати, заліз усередину та витягнув із вогню все, що зміг. У себе у дворі

на землю сторож складав оригінали робіт Марії Примаченко – 14 картин художниці з 25 так було врятовано.

Вранці 24 лютого 2022 року працівники Охтирського краєзнавчого музею на Сумщині вийшли на роботу рятувати експонати, запаковуючи їх у коробки для зберігання у фондосховищі у підвалі. А 8 березня в результаті масованих обстрілів міста у будівлі музею були вибиті вікна, зруйнований дах та понівечені стіни. Майже два місяці, починаючи з 9 березня, працівники музею разом із волонтерами та рідними розчищали завали музею. Втрат серед експонатів практично не було, але сама будівля, пам'ятка місцевого значення, ремонту не підлягає. Наразі фонд музею, що нараховує 9815 музейних предметів, розмістився у колишній дитячій бібліотеці [3].

У Василівці Запорізької області російські окупанти 7 березня 2022 року обстріляли музей-заповідник «Садиба Попова», а 15 березня його пограбували, знищили все, що було на їхньому шляху, винесли все, вкрали навіть мармуровий унітаз – експонат музею, оргтехніку розгромили. З Мелітопольського краєзнавчого музею окупанти вкрали скіфське золото – унікальну колекцію IV ст. до н.е. За даними Кримськотатарського ресурсного центру, викрадено 1841 одиницю музейних предметів, серед яких історична зброя, прикраси з Мелітопольського скіфського кургану (історичний період 4 ст. до н.е.), старовинні монети, ордени та медалі радянського часу [3].

Зважаючи на реальні виклики війни відносно збереження культурної спадщини, в Україні необхідно:

«1. Зібрати всі наявні відомості про музеї, бібліотеки, архіви і пам'ятки матеріальної культури та археологічні об'єкти, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях й визначити інституцію, яка безпосередньо буде збирати відомості і координувати роботу з моніторингу стану й загроз рухомим і нерухомим пам'яткам України на наших землях.

2. Міністерству культури України, Національній бібліотеці України і Державній архівній службі України треба створити перелік наявних каталогів музеїв, бібліотек, рукописних фондів і архівів, а також об'єктів нерухомої культурної спадщини на тимчасово окупованих територіях.

3. Публікувати електронні та паперові каталоги з описами найбільш цінних речей й фотографіями, щоб запобігти їх переміщенню через кордон й продажу на аукціонах.

4. Поглиблювати тісну співпрацю з ЮНЕСКО та іншими всесвітніми та європейськими культурними інституціями у розробці механізму збереження культурних цінностей й запобіганню їх вилучення із Музейного фонду України.

5. Розробити типову інструкцію про захист колекцій та спонукати музейні установи до створення переліку найбільш цінних експонатів, які повинні бути евакуйовані першочергово у разі виникнення не тільки воєнної загрози, а й можливо техногенної катастрофи чи природного катаклізму» [4, с. 54-55].

Кожен з нас повинен знати історію свого народу, своєї держави. Освідчена людина завжди розуміє, що без минулого немає майбутнього, без традиційного немає нового, без колишнього немає теперішнього. Для народу його історія – це не просто минуле, це його душа.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ващенко, Я. Л. Проблема реалізації національної музейної політики на тимчасово невідконтрольних Україні територіях. Культурні цінності Криму і Донбасу в умовах війни та окупації: Матеріали Круглого столу «Історико-культурний та науковий потенціал Півдня та Сходу України в умовах окупації та воєнних дій: загрози, втрати, перспективи збереження та відновлення»; м. Київ, 12 листопада 2015 р. Київ: Інститут історії України НАН України, 2016. С. 31-36.

2. Перемогти і зберегти: як в Україні захищають пам'ятки від війни. URL: <https://discover.ua/inspiration/peremohty-i-zberehty-yak-v-ukrayini-zakhyshchayut-pamyatky-vid-viynu>.

3. Шиян, О. (2022, 29 квітня). Рятівники скарбів. Три історії героїзму музейних працівників з Охтирки, Чернігова і Харкова. URL: https://zaxid.net/tri_istoriyi_geroyizmu_muzeynih_pratsivnikov_z_garyachih_tochok_n1541902.

4. Комова О.С. Музейна спадщина в умовах війни: історія та сучасні українські реалії. [Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія : Історія, економіка, філософія. 2022. Вип. 27. С. 48-57.](#)

УДК 316.722

РЕЛІГІЯ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ

Ярема ЛАЗОРКО

*Науковий керівник - Роман ВЕЛИКИЙ, доктор філософії, доцент
кафедри українознавства та міжкультурної комунікації
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*

У сучасному світі людина без культури не може повноцінно влитись у суспільство. Культура — це все, що створила людина: технічні засоби та духовні цінності, наукові відкриття, пам'ятки літератури та писемності, політичні теорії, правові та етичні форми, твори мистецтва та багато іншого. Тобто це історично зумовлений динамічний комплекс форм, принципів, способів і результатів активної творчої діяльності людей, які постійно оновлюються у всіх сферах суспільного життя.

Проте, незважаючи на те що, слова «культура» і «культ» мають схоже звучання і навіть часто помилково визначаються як

Володимир ПЕРТАХІЯ

МОВА ЯК ВПЛИВ НА СПРИЙНЯТТЯ ТА РОЗУМІННЯ
У СУЧАСНИХ МАСМЕДІА:
АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ АНГЛОМОВНИХ ЗАСОБІВ
У НОВИНАХ, РЕКЛАМІ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....234

Максим ШМЕГА

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА В УМОВАХ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....239

Єлизавета КРОПИВА

ІНФОРМАЦІЯ ЯК НАЙВАЖЛИВІШИЙ РЕСУРС
СТАЛОГО РОЗВИТКУ Й ПОСТУПУ КУЛЬТУРИ.....244

Діана РЕПЕЦЬКА

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....248

Анна ІВАНІВ

СТЕМ-ОСВІТА В ПРОФЕСІЙНІЙ
КУЛЬТУРІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА.....251

Міхаел ЄВЧАК

РОЗВИТОК СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ
ТА ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ
З УГОРСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ
ЗА ДОПОМОГОЮ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР..... 253

Роксолана БЛИЗНЯК

СУЧАСНІ ТРЕНДИ У ПІДГОТОВЦІ
СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....256

Яна НЕБИТКО, Адріана ДУФИНЕЦЬ

ДО ПИТАННЯ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ.....259

Марта Б'ЯЛИК, Надія ФЕДИШИН

ЗБЕРЕЖЕННЯ МУЗЕЙНОЇ СПАДЩИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....265

Ярема ЛАЗОРКО

РЕЛІГІЯ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ.....269

Єгор МИЩАНЕНКО

XR-ТЕХНОЛОГІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ.....273

СЕКЦІЯ 4

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ
КУЛЬТУРОТВОРЕННЯ.
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР НАУКИ**

Ігор КОВАЛЬ

ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕЇ САМОРОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ.....278

*Роман ЯРЕМКО*ЕМПАТІЯ ЯК ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВА ЯКІСТЬ
ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ.....281*Анастасія МИХАЙЛЕЦЬКА*СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ
РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ
У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....285*Ярина КУЗЬМА*

РОЛЬ СІМ'Ї У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ.....288

Тетяна КОРОЛЬ

КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ.....291

*Анастасія ІВАНЧЕНКО*TO WHAT EXTENT HAS POPULAR CULTURE FORMS
HAVE BEEN REPRODUCED
OR CHALLENGED DOMINANT INEQUALITIES IN SOCIETY294*Анна ІВАНІВ*